

Stanovisko Výboru regiónov na tému „Oznámenie Komisie Rade a Európskemu parlamentu – Strategický dokument Európskej komisie o postupe procesu rozširovania (Rumunsko)“

(2006/C 31/04)

VÝBOR REGIÓNOV,

so zreteľom na oznámenie Komisie Rade a Európskemu parlamentu – Strategický dokument o postupe procesu rozširovania (KOM (2004) 657 v konečnom znení – SEK(2004) 1200),

so zreteľom na rozhodnutie Európskej komisie z 29. novembra 2004, že túto vec prekonzultuje s Výborom v súlade s článkom 265 odsek 1 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva,

so zreteľom na rozhodnutie svojho grémia z 28. septembra 2004, že poverí odbornú komisiu pre vonkajšie vzťahy, aby vypracovala stanovisko k stratégii Európskej komisie o postupe procesu rozširovania,

so zreteľom na závery predsedníctva Európskej rady zo 16. a 17. decembra 2004 (č. 16238/2004),

so zreteľom na uznesenie Európskeho parlamentu o pokroku, ktoré dosiahlo Rumunsko na ceste k prístupniu (KOM(2004) 0657-C6-0151/2004 – 2004/2184(INI)),

so zreteľom na politické priority VR na roky 2002–2006, v ktorých sa rozšírenie EÚ chápe ako jedinečná udalosť, ktorá zaistí mier a stabilitu a posilní integračný proces v celej Európe,

so zreteľom na svoje uznesenie z 13. februára 2003 k *Pracovnému programu Európskej komisie a prioritám Výboru regiónov na rok 2003* (CdR 6/2003 fin ⁽¹⁾),

so zreteľom na svoje stanovisko k dokumentu *Smerom k rozšírenej Únii – Strategický dokument a správa Európskej komisie o pokroku, ktorý dosiahla každá kandidátska krajina na ceste k členstvu v EÚ a k Správe Komisie Rade: Výklad rozširovania Európy* (CdR 325/2002 fin ⁽²⁾),

so zreteľom na svoje stanovisko k *Oznámeniu Komisie o akčných plánoch pre rozširovanie kapacít v administratívnej a právnej oblasti a monitorovanie záväzkov prijatých kandidátskymi krajinami v prístupových rokovaniach* (CdR 244/2002 fin),

so zreteľom na spoločnú deklaráciu Federácie rumunských miestnych orgánov a Výboru regiónov, podpísanú v Bukurešti pri príležitosti 11. konferencie Výboru regiónov organizovanej v súvislosti s rozšírením EÚ (3. októbra 2001) ⁽³⁾ a seminár VR o rozšírení, ktorý sa konal v Essexu (5. novembra 2004) ⁽⁴⁾,

so zreteľom na príhovor Rumunsko a EÚ: *Spoločná budúcnosť, spoločné výzvy*, ktorý predniesol pán Olli Rehn, člen Európskej komisie, zodpovedný za rozšírenie (Bukurešť, 28. februára 2005) ⁽⁵⁾,

so zreteľom na návrh stanoviska (CdR 496/2004 rev. 1) schválený dňa 26. apríla 2005 odbornou komisiou pre vonkajšie vzťahy (spravodajca: pán Lars Abel, člen regionálnej rady Kodaň (DK/ELS)),

schválil na svojom 60. plenárnom zasadnutí konanom 6. a 7. júla (schôdzi zo 6. júla) nasledovné stanovisko:

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 128, 29.5.2003, s. 53.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 128, 29.5.2003, s. 56.

⁽³⁾ CdR 5/2005 EN-LG/LA/ftp.

⁽⁴⁾ Seminár VR v Essexu (5. novembra 2004), Lars Abel, *The enlargement of the EU to Romania: The evolution of the decentralisation* [Rozšírenie EÚ o Rumunsko: Evolúcia decentralizácie]

⁽⁵⁾ Príhovor v Akadémii ekonomických vied, Bukurešť, 28. februára 2005.

1. Názory Výboru regiónov

1.1 Všeobecné pripomienky k procesu rozšírenia

VÝBOR REGIÓNOV:

1.1.1 **víta** rozšírenie EÚ o desať nových členských štátov, ktoré sa uskutočnilo dňa 1. mája 2004;

1.1.2 **zdôrazňuje** príslušnosť Bulharska a Rumunska k súčasnému procesu rozširovania, aj keď ich prístupenie sa z rôznych dôvodov uskutoční k neskoršiemu dátumu;

1.1.3 **víta** výsledky a odporúčania, ktoré dňa 6. októbra 2004 predložila Komisia EÚ Rade a Európskemu parlamentu vo svojej pravidelnej správe a v strategickom dokumente o Bulharsku, Rumunsku a Chorvátsku;

1.1.4 **podporuje** hodnotenie, že Bulharsko a Rumunsko budú schopné splniť si záväzky, ktoré im vzniknú v dôsledku členstva v EÚ, taktiež splniť politické kritériá stanovené Európskou radou v Kodani a disponovať funkčným trhovým hospodárstvom;

1.1.5 **podporuje** zmluvy o prístupení s Bulharskom a Rumunskom, ktoré podpísali ministri zahraničných vecí EÚ dňa 25. apríla 2005, aby sa tieto dva štáty mohli stať od 1. januára 2007 členmi EÚ, ak dovtedy splnia všetky podmienky pre vstup;

1.1.6 **pripomína**, že osvedčeným základným princípom doterajšieho rozširovania bola individuálna spôsobilosť konkrétneho štátu, ktorý sa uchádzal o prístupenie;

1.1.7 **zdôrazňuje** potrebu sledovať plánovité uskutočňovanie záväzkov, ktoré po ukončení rokovaní na seba prevzali krajiny Bulharsko a Rumunsko, pomocou intenzívneho monitoringu;

1.1.8 **považuje za vhodné** prijať prostredníctvom ochranných ustanovení opatrenia zamerané na riešenie závažných problémov, ktoré sa môžu objaviť pred vstupom do EÚ alebo počas prvých troch rokov po vstupe;

1.1.9 **uznáva** špecifickosť ochranného ustanovenia, ktoré bolo dohodnuté s Bulharskom a Rumunskom a ktoré – na základe odporúčania Komisie a členských štátov konajúcich jednýmysle – môže posunúť vstup do EÚ o jeden rok, a ďalej **berie na vedomie**, že toto uznesenie sa v prípade problémov v Rumunsku v oblasti súdnictva a vnútorných vecí a v oblasti politiky hospodárskej súťaže môže prijať aj kvalifikovanou väčšinou hlasov;

1.1.10 **zdôrazňuje**, že intenzívnym začlenením pozorovateľov, ktorí patria do Výboru regiónov, po podpísaní zmlúv

o prístupení možno podporiť miestne a regionálne orgány Bulharska a Rumunska pri ich približovaní sa EÚ;

1.1.11 **vyhlasuje svoju pripravenosť** angažovať sa aktívnou politikou informovanosti v prospech širokého súhlasu v rámci ratifikácie prístúpenia Bulharska a Rumunska;

1.1.12 **víta** účasť Rumunska a Bulharska na vypracovaní Zmluvy o Ústave pre Európu a veľmi **podporuje** naštartovanie kampane v regiónoch s cieľom vysvetliť a propagovať obsah Zmluvy o Ústave ako súčasť *acquis* Spoločenstva, čím by sa vytvoril vzťah občanov k tomuto dokumentu a prehĺbili ich poznatky o európskych hodnotách a fungovaní EÚ;

1.1.13 **víta** rozhodnutie predsedníctva Európskej rady zo 16. a 17. decembra 2004 otvoriť prístupové rokovania s Chorvátskom a berie do úvahy správu o začatí prístupových rokovaní od chvíle kedy bude konštatovaná plná spolupráca s Medzinárodným trestným tribunálom pre bývalú Juhosláviu (MTTJ);

1.1.14 **podporuje** rozhodnutie predsedníctva Európskej rady zo 16. a 17. decembra 2004 začať 3. októbra 2005 prístupové rokovania s Tureckom;

1.1.15 **vidí** pre svojich členov možnosť podporovať kandidátske krajiny pri ich príprave na vstup do EÚ prostredníctvom partnerstiev s regionálnymi alebo miestnymi orgánmi.

1.2 Poznámky k pravidelnej správe o pokroku Rumunska na ceste k vstupu do EÚ

VÝBOR REGIÓNOV:

a) v súvislosti s miestnou demokraciou a procesom decentralizácie

1.2.1 **berie na vedomie** pozitívne výsledky, ktoré Rumunsko dosiahlo v roku 2004 v oblasti miestnej správy prostredníctvom posilnenia právnej základne, predovšetkým novelizáciou ústavy, ktorá zaviedla koncepciu decentralizácie, obnovenou stratégiou reformy verejnej správy, rámcového zákona o decentralizácii a zákona o inštitúcii prefekta⁽⁶⁾;

1.2.2 **víta** všeobecný konsenzus všetkých politických strán o vývoji reformy verejnej správy, najmä názory a záväzky miestnych a regionálnych orgánov za ich konštruktívnu účasť v prístupovom procese Rumunska do EÚ a **podporuje** rumunskú vládu ustanovenú v decembri 2004 v pokračovaní procesu správnej a fiškálnej decentralizácie a posilňovania miestnej autonómie v súlade s ustanoveniami zakotvenými v Európskej charte miestnych samospráv, ktorú Rumunsko oficiálne prijalo v r. 1997,

⁽⁶⁾ Rumunská ústava z r. 1991, novelizovaná v r. 2003, rámcový zákon č. 339/2004 o decentralizácii, zákon č. 340/2004 o inštitúcii prefekta.

1.2.3 **berie na vedomie** opatrenia navrhnuté v novom vládnom programe ⁽⁷⁾ týkajúce sa efektívnosti vlády a súčasného zavádzania plnej politickej a finančnej transparentnosti na miestnej úrovni a účasti miestnych správ na procese rozhodovania na národnej úrovni pri zohľadnení princípov subsidiarity a proporcionality;

1.2.4 **stotožňuje** sa s názormi Európskej komisie o nevhodnom prepojení finančných a ľudských zdrojov s prenosom kompetencií na miestnu úroveň, čo môže ohroziť efektívnosť verejnej správy;

1.2.5 **zdôrazňuje** bezpodmienečnú potrebu kvalifikovaných, motivovaných a nezávislých pracovníkov verejnej správy na miestnej a regionálnej úrovni, na čo treba zareagovať adekvátnym financovaním programov v oblasti vzdelávania, presunom kompetencií na základe výmeny skúseností o osvedčených postupoch s regionálnymi a miestnymi správmi krajín EÚ a účinnými podpornými opatreniami;

1.2.6 **uznáva**, že zabezpečenie ľudských zdrojov pre modernú verejnú správu je dlhodobým procesom, ktorý však predstavuje strategické opatrenie, ktoré treba prijať, aby bolo možné adekvátne reagovať na nové výzvy spojené s európskou integráciou a riadením štrukturálnych fondov;

1.2.7 **vyjadruje obavy** vzhľadom na rozsah politickej migrácie pred poslednými komunálnymi voľbami v r. 2004, ktorú zaznamenali viacerí nezávislí pozorovatelia ⁽⁸⁾. A myslí, že je možné obmedziť takúto migráciu priamym a transparentným rozdeľovaním verejných zdrojov založeným na objektívnych kritériách medzi rôznymi úrovňami správnych orgánov a prostredníctvom vytrvalého presadzovania praktík miestnej demokracie ako „jediny platných pravidiel hry“;

1.2.8 **zdôrazňuje**, že korupcia môže byť aj naďalej zdrojom obáv na národnej i miestnej úrovni, čo by mohlo ohroziť miestnu demokraciu a spravovanie verejných a európskych fondov, a preto žiada, aby bol vývoj v tejto oblasti starostlivo monitorovaný zo strany európskych inštitúcií;

1.2.9 **veľmi podporuje** implementáciu novelizovanej protikorupčnej stratégie, ktorú prednedávnom zahájila nová rumunská vláda a ktorá by mala byť doprevádzaná primeraným odmeňovaním sudcov; **berie na vedomie** špecifické opatrenia, ktoré boli prijaté s cieľom znížiť počet situácií vyvolávajúcich korupciu v období od ustanovenia novej vlády, čo by demonštrovalo, že Rumunsko považuje riešenie tohto problému za prioritu;

1.2.10 **dôrazne apeluje** na zahraničné spoločnosti a verejné inštitúcie, ktoré podnikajú v Rumunsku a na ktoré sa obracajú korupční úradníci, aby fungovali ako detektory korupcie, aby odmietali platiť úplatky a informovali príslušné orgány a prispeli tak k boju proti korupcii;

⁽⁷⁾ Rumunská vláda, *Vládny program 2005-2008*, december 2004.

⁽⁸⁾ Okrem správy EK z r. 2004, pozri aj poslednú správu Kongresu miestnych a regionálnych orgánov Európy o komunálnych a regionálnych voľbách v Rumunsku, ktoré sa konali 6. júna 2004. V správe sa uvádza odhad, že počet komunálnych politikov zvolených za bývalú vládnucu sociálno-demokratickú stranu vzrástol z úrovne 27 % v r. zhruba na 80 % v r. 2004, CG/Bur (11) 25 Štrasburg, 16. júla 2004.

1.2.11 **podporuje** aktívnu účasť miestnych orgánov v legislatívnom procese prostredníctvom včasnej a efektívnej konzultácie pri navrhovaní zákonov ovplyvňujúcich záujmy a kompetencie územných orgánov;

1.2.12 **podporuje** rumunské miestne orgány pri posilňovaní zapájania občanov a mladých ľudí do spoločenského a politického života miest a obcí a pri realizácii verejných kampaní propagujúcich modernú verejnú správu.

b) v súvislosti s hospodárskym vývojom

1.2.13 **berie na vedomie**, že splnením hospodárskeho kritéria existencie trhového hospodárstva spolu s dôslednou implementáciou štrukturálnych reforiem bude Rumunsko schopné vyrovnávať sa s konkurenčným tlakom a trhovými silami v rámci EÚ;

1.2.14 **berie na vedomie** výsledky, ktoré Rumunsko dosiahlo v oblasti hospodárskej súťaže, hlavne zefektívňovaním uplatňovania legislatívneho a inštitucionálneho rámca, a víta posledné opatrenia, ktoré vláda v tejto súvislosti prijala ⁽⁹⁾ a prebiehajúce aktivity s cieľom zabezpečiť plnú funkčnosť správnych orgánov; **víta** štrukturálne reformy, t.j. upravenú národnú stratégiu reštrukturalizácie a individuálne hospodárske plány, ktoré stanovia, že oceliarskemu priemyslu nebude poskytnutá, ani vyplatená žiadna štátna výpomoc, a to od 1. januára 2005 do konca obdobia reštrukturalizácie ⁽¹⁰⁾, ale **zdôrazňuje**, že je potrebné zohľadniť aj sociálne dôsledky, ktoré môžu mať priamy dopad na miestne komunity;

1.2.15 **je si vedomý toho**, že je potrebné dosiahnuť pokrok vo fungovaní súdnej a verejnej správy s cieľom vytvoriť lepšie prostredie pre podnikanie.

c) v súvislosti s implementáciou *acquis communautaire*

1.2.16 **víta** pokrok, ktorý bol dosiahnutý pri príprave implementácie štrukturálnych opatrení a prijímaní legislatívy vytvárajúcej mechanizmy a nástroje na riadne využívanie štrukturálnych fondov;

1.2.17 **konštatuje**, že je potrebné vyvinúť ďalšie úsilie na posilnenie miestnych a regionálnych správnych orgánov vzhľadom na zabezpečenie riadnej implementácie *acquis* v oblastiach, ktoré pripadli do ich kompetencie, predovšetkým v oblasti verejného zaobstarávania, dopravy, infraštruktúry, ciest, životného prostredia, sociálnej politiky, ochrany detí a ochrany menšín, zdravotníctva, vzdelávania, kultúry a cezhraničnej spolupráce;

⁽⁹⁾ Nariadenie predsedu Rady pre hospodársku súťaž č. 527/2004 (Ú. v. EÚ č. 64, 19.01.2005), č. 528/2004 (Ú. v. EÚ č. 82, 25.01.2005) a schválená smernica pre aktívnejší prístup k uplatňovaniu pravidiel hospodárskej súťaže č. 36/22.02.2005.

⁽¹⁰⁾ Syntéza stratégie reštrukturalizácie bola uverejnená v úradnom vestníku č. 127, 9. februára 2005.

1.2.18 **podporuje** posilnenie administratívnej kapacity na regionálnej a miestnej úrovni v oblasti životného prostredia a lepšej koordinácie medzi týmito orgánmi a inými príslušnými orgánmi, aby bolo možné implementovať európsku legislatívu v kľúčových odvetviach, ako napr. vodné a odpadové hospodárstvo, kvalita ovzdušia, hlučnosť, ochrana prírody, priemyselné znečistenie, chemikálie, atď.;

1.2.19 **berie na vedomie** prevažne pozitívne výsledky dosiahnuté v rámci politiky a implementácie tzv. rómskej stratégie prijatej v r. 2001 a **vyzýva** na lepšiu koordináciu medzi miestnou a regionálnou úrovňou a na efektívne opatrenia na okresnej úrovni v oblastiach ako napr. výchova a vzdelávanie, pričom je súčasne potrebné zohľadniť kultúrne a spoločenské korene;

1.2.20 **zdôrazňuje**, že na miestnej, okresnej a regionálnej úrovni sú potrebné ďalšie konkrétne zlepšenia, aby boli vytvorené mechanizmy na identifikáciu, spravovanie, monitorovanie a vyhodnocovanie projektov a predovšetkým možností spolufinancovania s cieľom dosiahnuť požadovanú úroveň absorpcie prostriedkov z EÚ do r. 2007;

1.2.21 **zdôrazňuje**, že v rámci prípravy na štrukturálne fondy by miestne orgány mali čo najlepšie využiť predvstupovú finančnú pomoc EÚ;

1.2.22 **víta** existujúci plán národného rozvoja (PNR) na roky 2004-2006 ako dobrý prvý základ pre plán potrebný v rámci štrukturálnych fondov a vyzýva, aby sa vykonala dôkladnejšia analýza pre vypracovanie návrhu PNR na obdobie rokov 2007-2013 v súlade s rumunskou koncepciou politiky súdržnosti a európskych perspektív v tejto oblasti;

1.2.23 **vyzýva**, aby bola venovaná osobitná pozornosť princípom konzultácií a partnerstva, predovšetkým užšiemu a aktívnemu zapojeniu miestnych, okresných a regionálnych orgánov ako aj sociálnych a mimovládnych partnerov do vypracovania plánu národného rozvoja na obdobie rokov 2007-2013 ako aj operačných programov a ich následnej realizácie;

1.2.24 v dôsledku toho **požaduje** vytvorenie lepšieho vlastníctva a dosiahnutie konsenzu medzi okresmi v rámci existujúcich regionálnych štruktúr a pre konkrétnu účasť zvolených komunálnych politikov, aby bola umožnená implementácia programov EÚ, vypracovanie ďalšieho PNR na obdobie rokov 2007-2013 a následná kontrola a využívanie štrukturálnych fondov;

1.2.25 **vyzýva**, aby bola regionálna politika v Rumunsku vybudovaná na pevnom základe, pričom miestna správa nie je

len vyzvaná na zapojenie do regionálnej politiky, ale je zároveň zaviazaná vyvíjať príslušnú činnosť v súlade so záujmami miestnych komunít.

2. Odporúčania Výboru regiónov

VÝBOR REGIÓNOV:

2.1 **víta** ukončenie prístupových rokovaní a podpis zmluvy o prístúpení medzi Rumunskom a Európskou úniou dňa 25. apríla 2005 a **odporúča** všetkým členom Únie, aby túto zmluvu v príslušnom čase ratifikovali, na základe čoho by mohla Únia privítať Rumunsko ako svojho plnohodnotného člena k 1.1.2007;

2.2 **odporúča**, aby bola v období pred úplným prístupom zahájená diskusia o zodpovednosti regionálnej politiky v Rumunsku a aby bolo vyvinuté úsilie na posilnenie miestnych a regionálnych orgánov tak, aby Rumunsko v r. 2007 mohlo demonštrovať efektívne štruktúry miestnej správy schopné splniť požiadavky a výzvy súvisiace s členstvom v EÚ;

2.3 preto **podporuje** zahájenie konštruktívnej a na výsledok orientovanej diskusie v Rumunsku zameranej na proces decentralizácie a regionalizácie za účasti miestnych správ, centrálnej vlády a príslušných orgánov EÚ s cieľom zlepšiť existujúce územné štruktúry a proces rozhodovania, aby bolo možné efektívne rozvíjať regionálnu politiku a implementáciu štrukturálnych fondov po r. 2007;

2.4 **vyjadruje potešenie**, že privíta 15 členov zastupujúcich regionálne a miestne orgány ako pozorovateľov vo VR, ale do okamihu, kým preberú tieto funkcie; a ľutuje, že nebolo možné zriadiť včas spoločný poradný výbor (SPV) s Rumunskom;

2.5 **zdôrazňuje**, že podpora regionálnej transeurópskej spolupráce medzi členskými štátmi a prístupujúcimi krajinami tvorí základ pre efektívne rozdeľovanie štrukturálnych fondov a celkovo pre európsku integráciu;

2.6 **odporúča** čo najskôr zorganizovať externé zasadnutie v Rumunsku, ktoré by sa ťažiskovo zameralo na účasť rumunských miestnych a regionálnych orgánov na prácach VR, na proces decentralizácie a reformu verejnej správy. Toto zasadnutie by mohlo byť odpoveďou na pozvánku, ktorú VR obdržal od asociácií rumunských miestnych orgánov a bolo by konkrétnym krokom k zabezpečeniu stálej podpory VR voči rumunským miestnym a regionálnym orgánom ako v ďalšom procese decentralizácie, tak aj v zapájaní rumunskej miestnej a regionálnej úrovne do ďalšej aproximácie *acquis communautaire*.

V Bruseli 6. júla 2005

Predseda
Výboru regiónov
Peter STRAUB